

**ԺԴ.00.05 - ՀԻԳԻԵՆԱ, ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱԽՏԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ
ԹՈՒՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

Սննդի հիգիենա. Ազգաբնակչության սնունդը և առողջությունը: Ռացիոնալ սննդի դրույթները և սկզբունքները: Սպիտակուցներ, ճարպեր և ածխաջրատներ, դրանց հիգիենիկ նշանակությունը: Վիտամիններ, վիտամինանման նյութեր, դրանց հիգիենիկ նշանակությունը: Հանքային աղեր, դրանց հիգիենիկ նշանակությունը: Սննդի նորմերի հիմնավորումն ըստ էներգածախսի: Սննդային թունավորումներ և դրանց կանխարգելումը: Ալիմենտար-կախյալ հիվանդություններ և նրանց կանխարգելումը: Բուսակերություն, հիգենիկ գնահատականը: Ռաֆինացված սննդամթերքներ, ռաֆինացման նպատակը, դրանց կենսաբանական գնահատականը:

Բուժ-կանխարգելիչ հիմնարկների հիգիենա. Հիվանդանոցային հողամասին և մասնաշենքերի հատակագիծին առաջադրվող հիգիենիկ պահանջները: Հիվանդանոցների լուսային ռեժիմը և միկրոկլիման, օդային միջավայրի հիգիենիկ գնահատականը: Ներհիվանդանոցային ինֆեկցիան որպես հիգիենիկ հիմնահարց: Հիվանդանոցային հողամասի և հիվանդանոցային մասնաշենքի հատակագիծը:

Երեխաների և դեռահասների հիգիենա. Երեխաների և դեռահասների առողջության պահպանման հիմնահարցերը: Աճի և զարգացման օրինաչափությունները: Ակսելերացիա: Երեխաների ֆիզիկական զարգացման հիգիենիկ գնահատումը: Երեխաների առողջական վիճակի չափորոշիչները, առողջական խմբերը: Մանկական հիմնարկների նախագծմանն առաջադրվող հիգիենիկ սկզբունքները: Ուսումնական պրոցեսի հիգիենիկ հիմունքները: Դպրոցական հիվանդություններ, պատճառները և կանխարգելումը:

Ժամանակակից էկոլոգիական հիմնախնդիրները. Էկոլոգիական ճգնաժամի պատճառները: Աղտոտված շրջակա միջավայրը որպես էկոլոգիապես պայմանավորված հիվանդությունների առաջացման ռիսկի գործոն:

Կանխարգելիչ կլիմայաբանություն. Արևային ճառագայթում: Արևային ճառագայթների կենսաբանական նշանակությունը: Կլիմայի ընդհանուր բնութագիրը: Կլիմագոյացման գործոնները: Ակլիմատիզացիայի հիգիենիկ ասպեկտները, առանձնահատկությունները էքստրեմալ գոտիներում: Տարբեր կլիմայական գոտիներում ակլիմատիզացիայի հիգիենիկ ասպեկտները: Մեթեոպատիկ ռեակցիաներ, դրանց կանխարգելումը: Կլիմատոպրոֆիլակտիկա: Մթնոլորտային օդ. նրա բաղադրիչների հիգիենիկ նշանակությունը:

Ճառագայթային հիգիենա. Իոնիզացնող ճառագայթների բնութագիրը, դրանց կենսաբանական ազդեցությունը: Սոմատիկ և ստոխաստիկ էֆեկտների հիգիենիկ գնահատականը: Ռադիացիոն ֆոն, դրա բաղադրիչները: Ճառագայթային անվտանգության հիգիենիկ հիմնահարցերը:

Կանխարգելիչ թունաբանության. Թույների ազդեցության ընդհանուր բնութագիրը: Տոքսիկոկինետիկա: Տոքսիկոմետրիա: Հիգիենիկ նորմավորման հիմունքները: Սահմանային թույլատրելի խտությունների (ՍԹԽ) որոշման մեթոդները:

Ջուր և առողջություն. Ջրի կենսաբանական նշանակությունը: Ջրային ծագում ունեցող ինֆեկցիոն և ոչ ինֆեկցիոն հիվանդությունները և նրանց կանխարգելումը: Խմելու ջրի աղբյուրների գնահատումը, ընտրությունը: Ջրի որակի բարելավման մեթոդները:

Աշխատանքի հիգիենա. Արտադական վնասակարությունների դասակարգումը: Մասնագիտական հիվանդություններ և դրանց կանխարգելումը:

Աշխատանքի ֆիզիոլոգիա: Ֆիզիկական և մտավոր աշխատանքների ժամանակ օրգանիզմում տեղի ունեցող ֆիզիոլոգիական փոփոխությունների հիգիենիկ գնահատումը: Արտադրական վնասակար որոշ ֆիզիկական գործոնների հիգիենիկ գնահատումը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմնական

1. Ասմանզույան Տ.Ա. Հիգիենա և էկոլոգիա: Երևան, 1996թ.
2. Асмангулян Т.А. Краткий учебник гигиены и экологии человека. Ереван, 2000.
3. Լ.Ռ. Ավետիսյանի խմբագրությամբ, Հիգիենա և էկոլոգիա: Ուս. ձեռնարկ: Երևան, 2010:
4. Լ.Ռ. Ավետիսյանի խմբագրությամբ, Հիգիենա և բժշկական էկոլոգիա: Ուսումնական ձեռնարկ: Երևան, 2012:
5. Пивоваров Ю.П. Гигиена и экология человека. Москва, 1999.
6. Пивоваров Ю.П., Королик В.В. Руководство к лабораторным занятиям по гигиене и основам экологии человека. Москва, 2006.
7. Румянцев Г.И. Гигиена. Москва, 2001.
8. Королев А.А. Гигиена питания, 3-е издание, Москва, 2006.
9. ՀՀ ԱՆ համապատասխան հրամանները

Լրացուցիչ

1. Большаков А.М., Маймулов В.Г. Общая гигиена. Москва, 2006.
2. Кирилов В.Ф., Книжников В.А., Коренков И.П. Радиационная гигиена. Москва, 1988.
3. Барсуков О.А., Барсуков К.А. Радиационная экология. Москва, 2003.
4. Алексеев С.В., Усенко В.Р. Гигиена труда. Москва, 1988.
5. Студенкин М.Я., Ефимова А.А. Экология и здоровье детей. М., 1998.
6. Исаев А.А. Экологическая климатология. Москва, 2001.
7. Елисеева Ю.Ю Санитарные нормы. Москва, 2006.
8. Carol bryd – Bredbenner, Gaile Moe, Donna, Beshgetoor. *Wardlew's perspectives in Nutrition.* USA 2010.
9. Lan L.Pepper, Charles P. Cerba, Mark L. Brusseau, *Environmental and pollution science.* USA 2006.